

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Α. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το Σεπτέμβριο 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου “σχετικά με την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος”⁽¹⁾. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτίμησε ότι λόγω της αύξησης του αριθμού των επιχειρήσεων, οι οποίες, χωρίς να έχουν λάβει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικά ιδρύματα, δραστηριοποιούνται στην επικράτεια των κρατών-μελών στο ραγδαία αναπτυσσόμενο τομέα της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος, είναι αναγκαία η έκδοση μιας οδηγίας με την οποία να καθιερώνεται ένα ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο για τη δραστηριότητα και την προληπτική εποπτεία τους. Με την οδηγία επιδιώκονται ειδικότερα οι ακόλουθοι στόχοι:

(α) Η επέκταση σε όλες τις κοινοτικές επιχειρήσεις που εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα των ελευθεριών που απολαύουν μέσα στην ενιαία αγορά τα κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα αναφορικά με την εγκατάστασή τους σε άλλα κράτη-μέλη και τη διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών⁽²⁾.

(β) Η καθιέρωση κανόνων με τους οποίους να επιτυγχάνεται η στήριξη αφ’ ενός μεν της τεχνολογικής πρόοδου που παρατηρείται στον τομέα των ηλεκτρονικών πληρωμών αφ’ ετέρου δε η διασφάλιση της σταθερότητας της αγοράς τόσο με την υπαγωγή στην προληπτική εποπτεία

διοικητικών αρχών όλων των κοινοτικών επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος, όσο και με την ελάχιστη εναρμόνιση (σε κοινοτικό επίπεδο) του περιεχομένου των κατάλληλων εποπτικών κανόνων⁽³⁾.

(γ) Η διασφάλιση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού ανάμεσα στα κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα που εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα και τις λοιπές, μη τραπεζικές επιχειρήσεις που παρέχουν την ίδια δραστηριότητα στην ενιαία αγορά⁽⁴⁾.

Β. Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας

1. Καλυπτόμενες και εξαιρούμενες κατηγορίες επιχειρήσεων

Οι διατάξεις της πρότασης οδηγίας αφορούν στις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στην έννοια της επιχείρησης ηλεκτρονικού χρήματος και έχουν

Χρήστος Βλ. Γκόρτσος
Δ.Ν., Νομικός - Οικονομολόγος,
Ειδικός Νομικός Σύμβουλος
Ενώσης Ελληνικών Τραπεζών

⁽¹⁾ΕΕ αριθ. C 317, 15.10.98, σελ. 7.

⁽²⁾Πρόταση οδηγίας, 3ο σημείο αιτιολογικού. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο 5ο σημείο αιτιολογικού της πρότασης οδηγίας, τα πιστωτικά ιδρύματα δικαιούνται ήδη να εκδίδουν και να διαχειρίζονται ηλεκτρονικό χρήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου (89/646/ΕΟΚ), απολαύοντας μάλιστα του προνομίου της αμοιβαίας αναγνώρισης αναφορικά με την εν λόγω δραστηριότητά τους.

⁽³⁾Ibid, 4ο σημείο αιτιολογικού.

⁽⁴⁾Ibid, 8ο σημείο αιτιολογικού.

εγκατεστημένη την καταστατική τους έδρα και την κεντρική τους διοίκηση σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽⁵⁾. Σύμφωνα με τις διατάξεις μιας παράλληλα υποβληθείσας πρότασης οδηγίας “για την τροποποίηση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος”⁽⁶⁾, οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος αντιμετωπίζονται μάλιστα ως πιστωτικά ιδρύματα, με διεύρυνση της έκτασης της παραδοσιακής έννοιας του πιστωτικού ιδρύματος⁽⁷⁾.

Ως επιχείρηση ηλεκτρονικού χρήματος ορίζεται⁽⁸⁾, λοιπόν, μια επιχείρηση, η οποία δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα (σύμφωνα με την παραδοσιακή έννοια του όρου) και η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην παροχή μιας από τις δύο ακόλουθες κύριες δραστηριότητες:

- την έκδοση για ίδιο λογαριασμό μέσων πληρωμών με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος, ή
- την επένδυση των εσόδων της ανωτέρω δραστηριότητας (είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό τρίτων), χωρίς να υπόκειται στις διατάξεις της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ “για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών”⁽⁹⁾.

Από το πεδίο εφαρμογής της υπό έκδοση οδηγίας εξαιρούνται μόνον τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 2 (παρ. 2) της μόλις προαναφερθείσας Πρώτης Συντονιστικής Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου (77/780/ΕΟΚ)⁽¹⁰⁾ και έχουν εξαιρεθεί μόνιμα από το σύνολο των διατάξεων του παραγωγού κοινοτικού δικαίου⁽¹¹⁾.

2. Ειδικά: το ηλεκτρονικό χρήμα

(2.1) Η έννοια του ηλεκτρονικού χρήματος

(α) Γενικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με τις εκθέσεις διαφόρων διεθνών οργανισμών και φορέων που μελετούν συστηματικά την προβληματική του ηλεκτρονικού

χρήματος (βλέπε κατωτέρω Πίνακα 1), ως ηλεκτρονικό χρήμα ορίζεται η νομισματική αξία που:

- αποθηκεύεται σε ένα ηλεκτρονικό μέσο που ευρίσκεται στην κατοχή του χρήστη,
- γίνεται αποδεκτή στις συναλλαγές ως μέσο πληρωμών,
- αγοράζεται από το χρήστη και μειώνεται κάθε φορά που γίνεται χρήση του μέσου για την πραγματοποίηση πληρωμών,
- εμφανίζεται λογιστικά στο παθητικό του ισολογισμού του εκδότη,
- δημιουργείται για να τεθεί στη διάθεση των χρηστών ως υποκατάστατο των παραδοσιακών μέσων πληρωμών (κυρίως δε των κερμάτων και των τραπεζογραμματίων) και,
- χρησιμοποιείται, ακόμα τουλάχιστον, αποκλειστικά και μόνο για την πραγματοποίηση πληρωμών σε συναλλαγές μικρής αξίας.

Ανάλογα με το (ηλεκτρονικό) μέσο στο οποίο αποθηκεύεται, το ηλεκτρονικό χρήμα διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

(α) Στην πρώτη κατηγορία εμπίπτουν οι προπληρωμένες κάρτες πολλαπλών χρήσεων, γνωστές στις συναλλαγές και ως ηλεκτρονικό πορτοφόλι. Στην περίπτωση αυτή, το ηλεκτρονικό μέσο είναι μια πλαστική κάρτα εφοδιασμένη με μια μαγνητική ταινία ή ένα μικροϋπολογιστή (στην αγγλική ορολογία τα εν λόγω μέσα καλούνται hardware-based ή card-based products).

(β) Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τα προπληρωμένα προϊόντα λογισμικού που είναι εγκατεστημένα σε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή συνδεδεμένο με ένα δίκτυο, όπως, πχ, το διαδίκτυο

⁽⁵⁾Ibid, άρθρο 1, παρ. 1.

⁽⁶⁾ΕΕ αριθ. C 317, 15.10.98, σελ. 12.

⁽⁷⁾Ibid, άρθρο 1. Ο ορισμός της παραδοσιακής έννοιας του πιστωτικού ιδρύματος δίνεται στο άρθρο 1 (στοιχείο 1) της Πρώτης Τραπεζικής Οδηγίας (77/780/ΕΟΚ), όπου ως πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται “η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια από το κοινό και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της”.

⁽⁸⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 1, παρ. 3, στοιχείο (α).

⁽⁹⁾ΕΕ αριθ. L 372, 31.12.86, σελ. 1 επ.

⁽¹⁰⁾ΕΕ αριθ. L 322, 17.12.77, σελ. 30 επ. Το άρθρο αυτό έχει τροποποιηθεί με τις διατάξεις της Οδηγίας 96/13/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 66, 16.3.96, σελ. 15 επ.).

⁽¹¹⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 1, παρ. 2.

internet (γνωστά ως ψηφιακά μετρητά)⁽¹²⁾. Εδώ, το ηλεκτρονικό μέσο είναι η μνήμη ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή (software-based ή network-based products).

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, στην έννοια του ηλεκτρονικού χρήματος δεν εμπίπτουν, αντίθετα:

- ❑ οι προπληρωμένες κάρτες μιας χρήσης (πχ, τηλεφωνικές κάρτες),
- ❑ οι χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες που δεν είναι προπληρωμένα μέσα,
- ❑ τα προϊόντα που παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικών μέσων για πρόσβαση σε παραδοσιακά μέσα πληρωμών (όπως, πχ, χρήση του διαδικτύου για εμβάσματα ή την πληρωμή οφειλών από κάρτες).

(β) Ο ορισμός της πρότασης οδηγίας

Ο ορισμός της έννοιας του ηλεκτρονικού χρήματος που υιοθετήθηκε στην πρόταση οδηγίας είναι απόλυτα συμβατός με τα προαναφερθέντα. Ειδικότερα, ως ηλεκτρονικό χρήμα ορίζεται⁽¹³⁾ κάθε νομισματική αξία, η οποία πληροί τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

- ❑ είναι ηλεκτρονικά αποθηκευμένη σε ένα ηλεκτρονικό μέσο,
- ❑ είναι αποδεκτή ως μέσο πληρωμών από επιχειρήσεις, άλλες εκτός από την εκδότρια, και
- ❑ δημιουργείται αφ' ενός μεν για να τεθεί στη διάθεση των χρηστών, ώστε να χρησιμοποιηθεί ως ένα ηλεκτρονικό υποκατάστατο των κερμάτων και των τραπεζογραμματίων, αφ' ετέρου δε για τη διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών περιορισμένου ποσού.

Συνεπώς, οι διατάξεις της πρότασης οδηγίας αφορούν τόσο σε επιχειρήσεις που εκδίδουν προπληρωμένες κάρτες όσο και σε όσες εκδίδουν ψηφιακά μετρητά.

(2.2) Το ηλεκτρονικό χρήμα ως κατάθεση

Αμφισβητούμενο είναι το ζήτημα αν η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος αποτελεί ή όχι δραστηριότητα αποδοχής καταθέσεων⁽¹⁴⁾. Στην πρόταση οδηγίας προβλέπεται σχετικά⁽¹⁵⁾ ότι για την εφαρμογή του

άρθρου 3 της οδηγίας 89/646/ΕΟΚ⁽¹⁶⁾, τα ποσά που καταβάλλονται στην επιχείρηση ηλεκτρονικού χρήματος από το χρήστη έναντι ηλεκτρονικού χρήματος δεν αντιμετωπίζονται ως καταθέσεις αν οι όροι της σύμβασης ορίζουν σαφώς το χαρακτήρα του ηλεκτρονικού χρήματος ως ηλεκτρονικού υποκατάστατου κερμάτων και τραπεζογραμματίων, και δεν παρέχουν δυνατότητα προκαταβολής χρηματικών ποσών ενόψει και έναντι της μεταγενέστερης λήψης ηλεκτρονικού χρήματος. Προβλέπεται, επίσης, ότι η δυνατότητα επιστροφής του ηλεκτρονικού χρήματος δεν αποτελεί αυτή καθ' αυτή επαρκή λόγο για να θεωρηθεί ότι τα ποσά που προκαταβάλλει ο χρήστης αποτελούν καταθέσεις.

Γ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος

1. Υπαγωγή στο κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο περί πιστωτικών ιδρυμάτων

(1.1) Πρώτη και Δεύτερη Συντονιστική Τραπεζική Οδηγία

Για την ικανοποίηση του αιτήματος που

⁽¹²⁾Το διαδίκτυο (internet) είναι ένα σύνολο δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι οποίοι επικοινωνούν μεταξύ τους με τη χρήση δύο κοινών πρωτοκόλλων (δηλαδή ενός συνόλου κανόνων ή γλωσσών προγραμματισμού), του transmission control protocol (TCP) και του internet protocol (IP), και καθιστούν εφικτή τη σύνδεση διαφόρων κυβερνητικών, πανεπιστημιακών και επιχειρηματικών φορέων ανά την υφήλιο.

⁽¹³⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 1, παρ. 3, στοιχείο (β).

⁽¹⁴⁾Για την εν λόγω προβληματική, βλέπε αναλυτικά τη μελέτη της Banking Federation of the European Union (1997), σελ. 16-20.

⁽¹⁵⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 1, παρ. 4 (βλέπε επίσης το 6ο σημείο αιτιολογικού).

⁽¹⁶⁾Με τη διάταξη του εν λόγω άρθρου απαγορεύεται σε οποιοδήποτε πρόσωπο δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα να προβαίνει στην αποδοχή καταθέσεων από το κοινό.

αφορά στη διαμόρφωση συνθηκών ανταγωνιστικής ισότητας μεταξύ των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος αφ' ενός και των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων αφ' ετέρου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε σκόπιμη⁽¹⁷⁾ την υπαγωγή των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος, κατ' αρχήν τουλάχιστον, στις διατάξεις τόσο της προαναφερθείσας Πρώτης Τραπεζικής Οδηγίας (77/780/ΕΟΚ) όσο και της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας (89/646/ΕΟΚ) του Συμβουλίου "για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος και την τροποποίηση της οδηγίας 77/780/ΕΟΚ"⁽¹⁸⁾. Οι διατάξεις των άρθρων των δύο αυτών βασικών κοινοτικών οδηγιών, οι οποίες κατ' εξαίρεση δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος, αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 2 (παρ. 2, α' εδάφιο) της πρότασης οδηγίας και παρατίθενται κατωτέρω στον Πίνακα 2.

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας, οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος έχουν δικαίωμα, όπως όλα τα κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα, να εγκαθίστανται ελεύθερα μέσω υποκαταστημάτων σε άλλα κράτη-μέλη και να παρέχουν ελεύθερα υπηρεσίες σε διασυνοριακή βάση, σύμφωνα με την ενιαία άδεια λειτουργίας των εποπτικών αρχών των κρατους-μέλους καταγωγής (οι οποίες είναι κυρίως αρμόδιες για την άσκηση προληπτικής εποπτείας) και κατ' εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Η άσκηση, όμως, της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών περιορίζεται αποκλειστικά και μόνον στην κύρια δραστηριότητά τους που αφορά στην έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και όχι στις παρεπόμενες υπηρεσίες που επιτρέπεται να παρέχουν⁽¹⁹⁾ (βλέπε σχετικά κατωτέρω υπό 3).

(1.2) Άλλες κοινοτικές οδηγίες

Οι διατάξεις των υπολοίπων

κοινοτικών πράξεων (κανονισμών, οδηγιών, συστάσεων, γνωμών) που αφορούν στα πιστωτικά ιδρύματα δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος⁽²⁰⁾, δεδομένου ότι κρίθηκε σκόπιμο το καθεστώς προληπτικής εποπτείας των εν λόγω επιχειρήσεων να είναι "πιο εξειδικευμένο και συνεπώς λιγότερο δύσκαμπτο από το εποπτικό καθεστώς που εφαρμόζεται στα πιστωτικά ιδρύματα"⁽²¹⁾. Κατ' εξαίρεση, όμως, εφαρμόζονται και στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος οι διατάξεις:

□ της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ "για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες"⁽²³⁾, και

□ της Οδηγίας 92/30/ΕΟΚ "σχετικά με την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση"⁽²⁴⁾.

2. Κεφαλαιακές απαιτήσεις

Το ελάχιστο ύψος του αρχικού κεφαλαίου των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος είναι χαμηλότερο από αυτό των λοιπών κοινοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων και ανέρχεται σε 500.000 ECU⁽²⁵⁾. Στη συνέχεια, το ύψος των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος πρέπει να ισούται διαρκώς, κατ' ελάχιστο όριο, με το 2% των υποχρεώσεών τους από το μη αποδοθέν υπόλοιπο του εκδοθέντος ηλεκτρονικού χρήματος (της αξίας των υποχρεώσεων υπολογιζομένης ως του μεγαλύτερου ποσού ανάμεσα στην τρέχουσα αξία τους και το μέσο ποσό των τελευταίων 6 μηνών)⁽²⁶⁾.

⁽¹⁷⁾Ibid, άρθρο 2, παρ. 1.

⁽¹⁸⁾EE αριθ. L 386, 30.12.89, σελ. 1 επ., όπως έχει συμπληρωθεί και τροποποιηθεί με τις διατάξεις των Οδηγιών 92/30/ΕΟΚ (EE αριθ. L 110, 28.4.92, σελ. 52 επ.) και 95/26/ΕΚ (EE αριθ. L 168, 18.7.95, σελ. 7 επ.).

⁽¹⁹⁾Ibid, άρθρο 2, παρ. 2, β' εδάφιο.

⁽²⁰⁾Ibid, άρθρο 2, παρ. 1.

⁽²¹⁾Ibid, 7ο σημείο αιτιολογικού.

⁽²²⁾Ibid, άρθρο 2, παρ. 3.

⁽²³⁾EE αριθ. L 166, 28.6.1991, σελ. 77 επ.

⁽²⁴⁾EE αριθ. L 110, 28.4.1992, σελ. 52 επ.

⁽²⁵⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 3, παρ. 1.

⁽²⁶⁾Ibid, άρθρο 3, παρ. 2. Κατά τον εν λόγω υπολογισμό λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 3.

3. Εκταση επιτρεπόμενης δραστηριότητας

Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος υπόκεινται, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, σε χαλαρότερο εποπτικό πλαίσιο από ό,τι τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, κρίθηκε επιβεβλημένος ο περιορισμός του εύρους της δραστηριότητάς τους⁽²⁷⁾. Εκτός, λοιπόν, από την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, οι εν λόγω επιχειρήσεις επιτρέπεται να ασκούν μόνον τις ακόλουθες παρεπόμενες δραστηριότητες:⁽²⁸⁾

□ παροχή χρηματοπιστωτικών και μη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, οι οποίες σχετίζονται στενά με την κύρια δραστηριότητά τους (όπως, πχ, διαχείριση ηλεκτρονικού χρήματος, ή έκδοση και διαχείριση άλλων μέσων πληρωμών),

□ παροχή μη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που διατίθενται μέσω του ηλεκτρονικού μέσου στο οποίο είναι αποθηκευμένο το ηλεκτρονικό χρήμα.

Επίσης, οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος δεν επιτρέπεται να κατέχουν συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, εκτός αν οι λειτουργικές ή άλλες επικουρικές εργασίες αυτών των επιχειρήσεων σχετίζονται με την έκδοση ή διανομή ηλεκτρονικού χρήματος από τη συμμετέχουσα επιχείρηση⁽²⁹⁾.

4. Επενδυτική πολιτική

Περιορισμοί καθιερώνονται, επίσης, και ως προς την επενδυτική πολιτική των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος, ώστε να διασφαλισθεί ότι οι υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος καλύπτονται διαρκώς με περιουσιακά στοιχεία υψηλής ρευστοποιησιμότητας και χαμηλού βαθμού πιστωτικού κινδύνου⁽³⁰⁾. Ειδικότερα, στο άρθρο 4 της πρότασης οδηγίας προβλέπονται τα ακόλουθα:

(α) Οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος επιτρέπεται να επενδύουν μόνο στα ακόλουθα περιουσιακά

στοιχεία:⁽³¹⁾

□ στοιχεία τα οποία, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 89/647/ΕΟΚ “σχετικά με το συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων”⁽³²⁾, σταθμίζονται με μηδενικό συντελεστή στάθμισης κινδύνου,

□ καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης Α, σύμφωνα με τον ορισμό της μόλις προαναφερθείσας Οδηγίας 89/647/ΕΟΚ, και

□ χρεωστικούς τίτλους που πληρούν τα τιθέμενα κριτήρια ρευστότητας και φερεγγυότητας,

(β) Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος σε καταθέσεις και χρεωστικούς τίτλους υπόκεινται και σε ποσοτικό περιορισμό, καθώς το σύνολο των επενδυμένων κεφαλαίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το εικοσαπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων τους⁽³³⁾.

(γ) Προβλέπεται, επίσης, ότι για την αντιστάθμιση των κινδύνων αγοράς στους οποίους εκτίθενται από την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος και τις επενδύσεις τους, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος έχουν δικαίωμα να πραγματοποιούν συναλλαγές σε παράγωγα μέσα επί επιτοκίων και συναλλάγματος που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε χρηματιστήρια (πχ, προθεσμιακά συμβόλαια ή συμβόλαια με δικαίωμα προαίρεσης) και χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό ρευστοποιησιμότητας⁽³⁴⁾.

5. Λοιπές υποχρεώσεις

⁽²⁷⁾Ibid, 8ο σημείο αιτιολογικού.

⁽²⁸⁾Ibid, άρθρο 1, παρ. 4, α' εδάφιο.

⁽²⁹⁾Ibid, άρθρο 1, παρ. 4, β' εδάφιο.

⁽³⁰⁾Ibid, 8ο σημείο αιτιολογικού.

⁽³¹⁾Ibid, άρθρο 4, παρ. 1. Βλέπε σχετικά και τις ειδικές διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του εν λόγω άρθρου.

⁽³²⁾ΕΕ αριθ. L 386, 30.12.89, σελ. 14 επ., όπως έχει τροποποιηθεί με τις οδηγίες 91/131/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 17, 23.1.91, σελ. 20 επ.), 94/7/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 89, 6.4.94, σελ. 17 επ.), 95/15/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 125, 8.6.95, σελ. 23 επ.), 95/67/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 314, 28.12.95, σελ. 72 επ.) και 96/10/ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 85, 3.4.96, σελ. 17 επ.).

⁽³³⁾Πρόταση οδηγίας, άρθρο 4, παρ. 2.

⁽³⁴⁾Ibid, άρθρο 4, παρ. 3.

⁽³⁵⁾Ibid, άρθρο 6, παρ. 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Μελέτες διεθνών οργανισμών και φορέων σχετικά με το ηλεκτρονικό χρήμα	
Bank for International Settlements (1996):	Implications for Central Banks of the Development of Electronic Money, Basle, October
Banking Federation of the European Union (1997):	Regulating Prepaid Cards, Report by the Working Group on Prepaid Cards, Brussels, April
Basle Committee on Banking Supervision (1998):	Risk Management for Electronic Banking and Electronic Money Activities, Basle, March
European Central Bank (1998):	Report on Electronic Money, Frankfurt, August
Group of Ten (1997):	Electronic Money -Consumer protection, law enforcement, supervisory and cross border issues, Report of the working party on electronic money, Bank for International Settlements, Basle, April
Group of Ten (1996):	Security of Electronic Money, Report by the Committee on Payment and Settlement Systems and the Group of Computer Experts, Bank for International Settlements, Basle, August

Στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος επιβάλλονται, επίσης, οι ακόλουθες υποχρεώσεις:⁽³⁵⁾

- να έχουν συνετή και χρηστή διαχείριση,
- να διαθέτουν ορθές διαδικασίες διοίκησης και λογιστικής απεικόνισης των συναλλαγών τους, και
- να διαθέτουν κατάλληλους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη σύλληψη όλων των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται.

Με τις διατάξεις, εξ άλλου, της δεύτερης παραγράφου του εν λόγω άρθρου παραχωρούνται ειδικές εξουσίες στις αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών αναφορικά με την παρακολούθηση της δραστηριότητας και την προληπτική εποπτεία των (μη υποκείμενων σε διοικητική εποπτεία) επιχειρήσεων, οι οποίες:

- συνεργάζονται με επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος, και
- εκτελούν λειτουργίες και άλλες βοηθητικές εργασίες που σχετίζονται με τις κύριες δραστηριότητες των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος⁽³⁶⁾.

6. Εξαιρέσεις

Τα κράτη-μέλη έχουν δικαίωμα να εξαιρέσουν μια επιχείρηση ηλεκτρονικού

χρήματος από την εφαρμογή ορισμένων από τις διατάξεις της υπό έκδοση οδηγίας, εφόσον το σύνολο των κυρίων δραστηριοτήτων της (δηλαδή η έκδοση για ίδιο λογαριασμό μέσω πληρωμών με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος, ή η επένδυση των εσόδων της ανωτέρω δραστηριότητας), είτε αυτές ασκούνται αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλη επιχείρηση ηλεκτρονικού χρήματος, δεν υπερβαίνει ορισμένα ποσοτικά όρια, και συγκεκριμένα:⁽³⁷⁾

- το ποσό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων από το μη αποδοθέν υπόλοιπο του εκδοθέντος ηλεκτρονικού χρήματος δεν υπερβαίνει συνήθως τα 10 εκατομμύρια Ecus,
- η ανώτατη ικανότητα αποθήκευσης του ηλεκτρονικού μέσου που τίθεται στη διάθεση των χρηστών για τη διενέργεια πληρωμών δεν υπερβεί τα 150 Ecus.

Οι διατάξεις στις οποίες αφορά η εξαίρεση αναφέρονται περιοριστικά στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 7 και είναι οι εξής:

- του άρθρου 1, παράγραφος 4, της υπό έκδοση οδηγίας (σχετικά με τον περιορισμό του εύρους των παρεπομένων δραστηριοτήτων των

⁽³⁶⁾Ibid, 9ο σημείο αιτιολογικού.

⁽³⁷⁾Ibid, άρθρο 7, παρ. 1, α' εδάφιο (βλέπε σχετικά και το 10ο σημείο αιτιολογικού).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2	
Άρθρα της Πρώτης (77/780/ΕΟΚ) και της Δεύτερης Συντονιστικής Τραπεζικής Οδηγίας (89/646/ΕΟΚ) που δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος	
Άρθρο	Περιεχόμενο
	Οδηγία 77/780/ΕΟΚ
2 (παρ. 5, 6)	αναβολή εφαρμογής της Οδηγίας
3 παρ. 3 (β), (γ) και (δ)	προϋποθέσεις μη χορήγησης άδειας λειτουργίας
3 παρ. 7	γνωστοποίηση άδειας λειτουργίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή
4	προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας σε υποκατάστημα με καταστατικό έδρα σε άλλο κράτος-μέλος
6 και 7 (παρ. 2, 3)	συντελεστές φερεγγυότητας
8 (παρ. 2, 4)	προϋποθέσεις ανάκλησης άδειας πιστωτικού ιδρύματος
10	μεταβατικές και γενικές διατάξεις
14	τελικές διατάξεις
	Οδηγία 89/646/ΕΟΚ
4	ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο
6	προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας σε υποκατάστημα με καταστατικό έδρα σε άλλο κράτος-μέλος
10	συνέπειες μείωσης αρχικού κεφαλαίου
12	ειδικές συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις
18 παρ. 2	διατάξεις που αφορούν σε χρηματοδοτικά ιδρύματα
23	προστασία κεκτημένων δικαιωμάτων
24	έναρξη εφαρμογής διατάξεων της οδηγίας

επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος),
 του άρθρου 3, παράγραφος 1, της υπό έκδοση οδηγίας (σχετικά με τα αρχικά ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων ηλεκτρονικού χρήματος),

του άρθρου 8 της υπό έκδοση οδηγίας (σχετικά με την προστασία των κεκτημένων δικαιωμάτων), και

των άρθρων των οδηγιών 77/780/ΕΟΚ και 89/646/ΕΟΚ.

Επισημαίνεται, πάντως, ότι όσες επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος εξαιρεθούν από την εφαρμογή ενός από τα ανωτέρω άρθρα δεν υπάγονται στο

καθεστώς ελευθερίας εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που προβλέπεται από την οδηγία 89/646/ΕΟΚ⁽³⁸⁾.

7. Προστασία κεκτημένων δικαιωμάτων

Όσες κοινοτικές επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος λειτουργούν νόμιμα στα κράτη-μέλη και έχουν αρχίσει τις

⁽³⁸⁾Ibid, άρθρο 7, παρ. 1, β' εδάφιο.

δραστηριότητές τους πριν την έναρξη ισχύος των διατάξεων της υπό έκδοση οδηγίας δεν χρειάζεται να λάβουν εκ νέου άδεια λειτουργίας σύμφωνα με τα προαναφερθέντα⁽³⁹⁾. Οι εν λόγω επιχειρήσεις ενδέχεται, όμως, να υποχρεωθούν να γνωστοποιήσουν στις αρμόδιες εποπτικές αρχές όλες τις πληροφορίες που επιτρέπουν στις τελευταίες:

- να εκτιμήσουν εάν οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της Οδηγίας,
- να καθορίσουν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εξασφάλισή της λόγω συμμόρφωσης, ή (κατά περίπτωση)
- να αποφασίσουν την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της.⁽⁴⁰⁾

⁽³⁹⁾Ibid, άρθρο 8, παρ. 1, α' εδάφιο. Το τεκμήριο αυτό δεν εφαρμόζεται σε όσες επιχειρήσεις ηλεκτρονικού χρήματος εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής ορισμένων διατάξεων της πρότασης οδηγίας, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 7 (ibid, άρθρο 8, παρ. 2, α' εδάφιο).

⁽⁴⁰⁾Ibid, άρθρο 8, παρ. 1, β' εδάφιο.